EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2017 02 01
COM(2017) 37 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Direktyvos 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo įgyvendinimo

1. ĮVADAS

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo[1] (vadinamojoje Anglies dioksido surinkimo ir saugojimo direktyvoje, toliau – CCS direktyva) nustatoma aplinką tausojančio anglies dioksido (CO_2) geologinio saugojimo teisinė sistema. Taikant CCS direktyvos nuostatas siekiama užtikrinti, kad nekiltų didelio CO_2 nuotėkio arba žalos žmonių sveikatai ar aplinkai pavojaus, taip pat užkirsti kelią bet kokiam neigiamam poveikiui vamzdynų tinklui ar saugykloms.

Ši ataskaita yra antroji CCS direktyvos įgyvendinimo ataskaita, apimanti laikotarpį nuo 2013 m. gegužės mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. Joje apžvelgiama nuo pirmosios įgyvendinimo ataskaitos padaryta pažanga[2]. CCS direktyvos peržiūros ataskaita buvo priimta 2015 m.[3] Ši ataskaita paremta valstybių narių pateiktomis ataskaitomis. Dvidešimt šešios valstybės narės[4] pateikė ataskaitas laiku, kad jas būtų galima apžvelgti šioje ataskaitoje.

2. BENDROJI PERKĖLIMO Į NACIONALINĘ TEISĘ PAŽANGA

Visos valstybės narės Komisijai pranešė apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones. Šiuo metu Komisija mano, kad šešiolikos valstybių narių teisės aktai visiškai atitinka direktyvą. Su likusiomis valstybėmis narėmis vis dar keičiamasi informacija, kad jų teisės aktai būtų visapusiškai suderinti su direktyvos reikalavimais.

3. KONKRETŪS VALSTYBIŲ NARIŲ SPRENDŽIAMI ĮGYVENDINIMO KLAUSIMAI

3.1. Saugyklų parinkimas

Palyginti su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu, valstybės narės iš esmės nenustatė jokių naujų teritorijų, kurios gali arba negali būti parinktos saugykloms. Tik Lenkija nustatė vieną teritoriją saugyklai. Penkios Vokietijos federalinės žemės šiuo metu rengia sprendimus ar yra priėmusios įstatymų, kuriais apribojamas ar draudžiamas požeminis CO_2 saugojimas, įskaitant saugojimą mokslinių tyrimų tikslais.

Valstybės narės, kurios ketina leisti saugoti savo teritorijoje, turi įvertinti turimus saugojimo pajėgumus. Nauji turimų pajėgumų vertinimai buvo atlikti, atliekami ar planuojama juos atlikti Bulgarijoje, Graikijoje, Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose, Švedijoje, Vengrijoje ir Vokietijoje.

Išsamesnė informacija pateikiama ataskaitos priede.

3.2. Žvalgybos leidimų ir leidimų saugoti išdavimo prašymai

Prašymai išduoti žvalgybos leidimus buvo pateikti tik Ispanijoje. Jungtinėje Karalystėje leidimą saugoti buvo paprašyta išduoti pagal vieną projektą – Piterhedo CCS projektą.

---

[1] Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006, OL L 140, 2009 6 5, p. 114-135.

[2] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Direktyvos 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo įgyvendinimo, COM(2014) 99.

[3] Priedas „Ataskaita dėl Direktyvos 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo peržiūros“, pridedamas prie dokumento „Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai. Veiksmų klimato srityje pažangos ataskaita“, COM(2015) 576.

[4] Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

2016 m. sausio mėn. Komisija pateikė nuomonę dėl leidimo saugoti projekto[5]. Vienas prašymas išduoti leidimą saugoti nagrinėjamas Italijoje ir tikimasi, kad Nyderlanduose įgyvendinant ROAD projektą bus pateiktas prašymas išduoti leidimą saugoti dujų telkinyje „Q16 Maas“.

3.3. Galimybės įdiegti CCS technologijas naujuose dideliuose kurą deginančiuose įrenginiuose

Pagal CCS direktyvą reikalaujama, kad operatoriai, prašydami išduoti licenciją, būtų įvertinę technines ir ekonomines anglies dioksido surinkimo, transportavimo ir saugojimo galimybes. Jei šis įvertinimas teigiamas, montavimo vietoje turi būti paskirta pakankamai vietos būtinai CO_2 surinkimo ir suslėgimo įrangai sumontuoti.

Vertinimai buvo atlikti Belgijoje (vienas), Čekijoje (vienas), Ispanijoje (penki), Lenkijoje (dešimt), Rumunijoje (šeši), Slovėnijoje (vienas) ir Vokietijoje (penki). Vertinant nustatyta, kad CCS ekonominiu požiūriu nepagrįstas. Nustatyta tam tikrų papildomų sunkumų, susijusių su kai kuriomis jėgainėmis – Belgijoje ir Estijoje nėra saugykloms tinkamų vietų arba nustatyta, kad CCS technologijos techniškai nesuderinamos su lanksčiu jėgainės darbu.

Tačiau, neatsižvelgdamos į tai, kad vertinimai nebuvo teigiami, dauguma leidimus gavusių jėgainių, pavyzdžiui, Čekijoje, Estijoje, Lenkijoje ir Vokietijoje, skiria vietą CO_2 pašalinimo ir suslėgimo įrangai sumontuoti, ir yra suprojektuotos taip, kad vėliau būtų galima be didelių projekto pakeitimų prijungti CCS technologijas.

Jungtinės Karalystės teisės aktuose nustatyti griežtesni nei direktyvos reikalavimai, ir leidimai jėgainėms suteikiami tik tada, jei galima įrodyti, kad jėgainės visą jų naudojimo laiką atitiks techninių ir ekonominių galimybių sąlygas. Remiantis institucijų pateiktomis rekomendacijomis[6], leidimai buvo išduoti 14 jėgainių. Ekonominiai vertinimai rodo, kad galimybė įdiegti CCS technologijas siūlomose jėgainėse yra ekonominiu požiūriu įgyvendinama, jeigu tinkama anglies dioksido kaina.

3.4. Su CCS direktyva susiję mokslinių tyrimų projektai

Neatsižvelgiant į tai, kad ataskaitiniu laikotarpiu pažangos vykdant CCS demonstracinę ir komercializavimo veiklą nebuvo pasiekta, tam tikros valstybės narės – Belgija, Čekija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Slovakija, Vengrija ir Vokietija, taip pat ES toliau remia ar ketina toliau remti mokslinių tyrimų veiklą siekdamos tobulinti požeminio CO_2 saugojimo technologijas ir pagerinti su tuo susijusias žinias. Kai kurios šalys (pvz., Estija, Nyderlandai, Slovakija, Lenkija) pranešė, kad nagrinėja įvairiomis CO_2 panaudojimo galimybėmis pagrįstas geologinio CO_2 saugojimo alternatyvas. Išsamesnė informacija pateikiama priede.

3.5. CO_2 transportavimo vamzdynų ir saugyklų tinklai

Veikia du CCS regioniniai tinklai, kuriuose dirbama siekiant parengti bendrus tarpvalstybinius CO_2 geologinio saugojimo ir transportavimo sprendimus – Šiaurės jūros baseino darbo grupė, kurią sudaro Jungtinės Karalystės, Nyderlandų, Norvegijos, Vokietijos ir Belgijos atstovai ir Baltijos jūros regiono CCS tinklas, kuriame dalyvauja Estija, Vokietija, Suomija, Norvegija ir Švedija. Šie tinklai gali padėti sudaryti valstybių narių operatoriams skaidrias ir nediskriminacines sąlygas naudotis CO_2 transportavimo vamzdynų tinklais ir CO_2

[5] Komisijos nuomonė dėl leidimo neatsinaujinančiajame dujų kondensato telkinyje „Goldeneye“, esančiame Jungtinės Karalystės žemyninio šelfo 14/28b, 14/29a, 14/29e, 20/3b, 20/4b ir 20/4c sektoriuose, nuolat saugoti anglies dioksidą projekto, COM(2016) 152.

[6] https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/43609/Carbon_capture_readiness_-_guidance.pdf and www.gov.scot/resource/doc/917/0095764.doc

saugyklomis, kai nėra galimybės saugoti po žeme. Belgija, Nyderlandai, JK ir Prancūzija taip pat svarsto galimybes sukurti pramoninių įrenginių ir jėgainių išmetamo CO_2 surinkimo centrus Amsterdamo, Roterdamo, Greindžmuto, Tiso slėnio ir Pajūrio Foso uostų teritorijose.

4. IŠVADOS

Ataskaitiniu laikotarpiu CCS direktyvos nuostatos buvo nuosekliai taikomos valstybėse narėse.

Kai kurios valstybės narės padarė pažangą vertindamos savo saugojimo pajėgumus, tačiau prireiks daugiau ir išsamesnių vertinimų, jeigu CCS projektai bus pradedami įgyvendinti.

Neatsižvelgiant į tai, kad techninės ir ekonominės galimybės įdiegti CCS technologijas nebuvo įvertintos teigiamai, statant naujas jėgaines paprastai viršijami teisiniai reikalavimai ir atidedamas plotas tam atvejui, jei ateityje sąlygos pasikeistų.